Využití postmoderních přístupů při zotavení hráčů

Realita....ale čí?

- Harold A. Goolishian

- „.....problém se vždy odehrává v nějakém sociálním kontextu (sociální systém), pak neplatí, že systém vytváří problém, ale naopak že problém sám utváří systém, protože se stává ústředním tématem, kolem nějž je systém organizován.“
- Kritika předpokladu a samozřejmostí o světě klienta, která je založená na poznání detailů svého vnímání, oproti objevování daného zvnějšku.
- Vědomí rovnoprávnosti různých realit nás vede k respektu ke světům našich klientů, které nemusíme posuzovat a hodnotit, ale můžeme na ně být jednoduše zvědaví.

Praktické nástroje

Klient hovoří jazykem lékařské zprávy, diagnozy či jazykem hodnocení zvnějšku. Výzvou terapeuta je dešifrovat jeho subejktivní vnímání situace.

- přání vs. zakázka (společný projekt)
- cyklická formulace zakázky
- poznání světa bez problému – preferovaná budoucnost

Dialog

Kenneth J. Gergen, Harlene Anderson, Jaakko Seikkula, John Shotter

- Problém (a každá zkušenost) je nahlížen jako sociální konstrukce, kterou v každém dialogu reformulujeme.

- John Shotter hovoří o „ztělesněném jazyce“ (embodied language), vysvětluje, že náš jazyk zahrnuje i další komunikační projevy. Jednotka jazyka není slovo, ale spíš projev.

- Zatímco příběh nám může představit svého vypravěče, ve vyprávění příběhu se odkrývá vztah mezi mluvčím a posluchači Vyprávění příběhů je nahlíženo jako událost ve vztahovém kontextu. Příběhy existují jedině v přítomnosti druhých, kteří je poslouchají.

Dialog – praktické nástroje

- dialogický prostor jako opak monologu v krizi
- vnitřní a vnější dialog
- reflektující tým – transparentnost bez zrcadla
- Kolaborativní praxe – withness vs. aboutness
- not-knowing
- nejistota z prostoru vs. důvěra
- terapie stejně jako život je sociální událost

Řešení

Insoo KimBerg a Steve de Shazer

- Systém terapeutických nástrojů zaměřených na řešení konkrétní situace.
- Základní filozofií je, že analýza příčin a problému samo o sobě nemusí přinést řešení situace.
- S problémem (potažmo jeho formulací a analýzou) apriori neodmíta pracovat, ale využívá jeho popis k vytěžení zdrojů pro řešení situace.
- Výrazný akcent na dobrovolnost spolupráce – formulaci „odpor ke změně“ upravujeme do příležitosti zkusit spolupracovat jinak.

Řešení – praktické nástroje

- připojování ke klientovi
- změny před setkáním
- vyjimky a zdroje
- zázračná otázka
- zvládání problému (jakto, že to není horší?)
- evidence – škály

Sociální změna?

- Poznatky terapeuta z jeho spolupráce s lidmi má výrazný potenciál informací pro další využití. Tím využitím může být zvýšená **angažovanost role pracovníka/terapeuta při změně v nastavení systému.**
- Koncepty partnerského přístupu vytvářejí dobrou půdu pro využití participativních přístupů ke spolupráci s lidmi. Prostor pro rozvíjení přirozených zdrojů či lidí se zkušeností, kteří chtějí svůj životní poznatek rozvinout v cokoliv, co napomůže změně.
- Role terapeuta může být odborná, pomáhající, podpůrná nebo v užším významu politická – **megafon zvyšující hlas zkušenosti.**
- Klient – expert může být odborníkem, který napomáhá k emancipaci lidí po zotavení.